

Mark Livingston:

Livingstons Legal ဗွီဒီယိုတင်ဆက်မှုရဲ့ နောက်ထပ်အစီအစဉ်တစ်ခုကနေ ကြိုဆိုလိုက်ပါတယ်။ ဒီနေ့အစီအစဉ်မှာ အထူးဧည့်သည်အဖြစ် ရန်ကုန်မြို့မှာ ကော်ပိုရိတ်အကြံပေးအနေနဲ့ လုပ်ကိုင်လျက်ရှိတဲ့ Ben Koo က အစီအစဉ်မှာ ပါဝင်ပါမယ်။ Ben ရေ၊ မြန်မာနိုင်ငံကို မရောက်လာခင်မှာ ခင်ဗျားက သြစတေးလျနဲ့ စင်ကာပူမှာ ၁၃ နှစ်နီးပါး Goldman Sachs မှာ လုပ်ကိုင်ခဲ့ဖူးတယ်မဟုတ်လား။ ခင်ဗျားအနေနဲ့ ငွေကြေးဝန်ဆောင်မှုအပိုင်းမှာ ဘဏ်လုပ်ငန်းကို အထူးပြုလုပ်ဆောင်ခဲ့ပြီး Asia-Pacific ငွေရေးကြေးရေးအဖွဲ့ကို ဦးဆောင်ခဲ့တယ်မဟုတ်လား။ မြန်မာနိုင်ငံကို ရောက်တာ အခုဆို ၁၈ လ ကျော်သွားပြီဆိုတော့ ဘဏ်ကနေထွက်ပြီး ဒီကိုရောက်လာပြီးတဲ့နောက် ဘာတွေများ လုပ်နေသလဲဆိုတာ ပြောပြလို့ရမလား။

Ben Koo:

ဟုတ်ကဲ့၊ ရပါတယ်။ ဒီကို ရောက်လာပြီးတဲ့နောက်ပိုင်း အတိုင်ပင်ခံအလုပ် အနည်းအကျဉ်းလုပ်ဖြစ်ပါတယ်။ အသေးစားငွေချေးပုဂ္ဂလိကအဖွဲ့အစည်းကို အကြံပေးအဖြစ်ဆောင်ရွက်တယ်။ ပြန်လည်ထူထောင်တဲ့အလုပ်လည်း လုပ်ဖြစ်သလို ကွန်ဂလိုမာရိတ်အကြီးစားတွေကိုလည်း မိမိတို့ ကုမ္ပဏီမှာ နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုတွေ ရလာအောင် ငွေကြေးဖြည့်ဆည်းတဲ့ ကိစ္စရပ်တွေမှာ ကူညီဆောင်ရွက်ပေးခဲ့ပါတယ်။

Mark Livingston:

ကောင်းတာပေါ့၊ ဒါဆို တက်တက်ကြွကြွ အလုပ်လုပ်ဖြစ်နေတာပေါ့။ ခင်ဗျားကို ကြည့်ရတာ ... ခင်ဗျားနဲ့ ဒီမှာ သိပြီးနောက်ပိုင်း ဆုံခဲ့တယ်ဆိုတော့ ခင်ဗျားတော်တော်အလုပ်ဖြစ်နေပုံရတယ်။ ဝန်ဆောင်မှုပေးနေရတာ လက်မလည်ဘူး ဆိုပါတော့။

Ben Koo:

ဒီမှာ အခြေအနေအပြောင်းအလဲလေးတွေ ရှိနေပြီးတော့ လူတော်တော်များများကလည်း ငွေတိုးပွားဖို့ကို အာရုံစိုက်နေကြပြီး နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုကို မျှော်လင့်နေကြတယ်ဆိုပေမယ့် အခုအချိန်က စောနေပါသေးတယ်။

Mark Livingston:

အခုလိုကြားရတာ ဝမ်းသာပါတယ်ခင်ဗျ။ ဒီတော့ ဒီနေ့အစီအစဉ်မှာ ပါဝင်ဖို့ ဖိတ်ခေါ်ရတဲ့ အကြောင်းရင်းကတော့ ဘဏ်လုပ်ငန်းကဏ္ဍအကြောင်း ဆွေးနွေးဖို့ပဲဖြစ်ပါတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ နိုင်ငံဘာလကတည်းက မြန်မာနိုင်ငံတော်ဗဟိုဘဏ်ကနေပြီးတော့ ဘဏ်လုပ်ငန်းကဏ္ဍအပေါ် တင်းကျပ်မှုတွေကို ဖြေလျှော့တာမျိုးပြုလုပ်ခဲ့ပါတယ်။ အထူးသဖြင့် နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုနဲ့ ပတ်သက်ပြီးတော့ပေါ့။ ဒါပေမယ့်လည်း နိုင်ငံခြားဘဏ်တွေကို ပြည်တွင်းဘဏ်တွေက ဝန်ဆောင်မှုပေးတဲ့အတိုင်း ကော်ပိုရိတ်ဝန်ဆောင်မှုပေးဖို့ ခွင့်ပြုခဲ့ပါတယ်။ ပြည်တွင်းဘဏ်တွေနဲ့ သက်ဆိုင်တဲ့

အကန့်အသတ်နဲ့ ငွေချေးမှုကို ဖြေလျော့ပေးနေပြီးတော့ အထူးသဖြင့် CBM က အခုဆို ပြည်တွင်းဘဏ်တစ်ခုမှာ နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ၃၅% ခွင့်ပြုလိုက်ပါပြီ။ အခုလိုသက်ဆိုင်ရာကနေ မကြာမီက လုပ်ဆောင်ချက်တွေကို သုံးသပ်ပြီးတော့ နောင်လာမယ့် ၁၂ လကနေ ၁၈ လ ကာလအတွင်း မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ ဘဏ်လုပ်ငန်းကဏ္ဍ ဘယ်လိုရှိလာနိုင်လိမ့်မလဲလို့ ထင်မြင်ယူဆပါသလဲ။

Ben Koo:

ဟုတ်ကဲ့၊ ဒါကတော့ ပဏာမခြေလှမ်းခြင်းဖြစ်ပြီးတော့ မြန်မာနိုင်ငံဘဏ်လုပ်ငန်းကဏ္ဍ ပြောင်းလဲခြင်းရဲ့ ကနဦးအဆင့်လည်းဖြစ်ပါတယ်။ ဒီလိုအခြေအနေမျိုးကိုလည်း ကြိုဆိုပါတယ်။ ခြုံငုံကြည့်မယ်ဆိုရင်တော့ နိုင်ငံတကာစံသတ်မှတ်ချက်နဲ့ ကိုက်ညီတဲ့ ဘဏ်လုပ်ငန်းကဏ္ဍအဖြစ် တွေ့မြင်ရဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။ မတည်ငွေရင်း၊ ငွေပေါ်လွယ်မှုနဲ့ ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေထိန်းချုပ်မှု စတဲ့ ဘဏ်လုပ်ငန်းဝန်ဆောင်မှု တစ်ခုလုံးဟာ နိုင်ငံတကာစံသတ်မှတ်ချက်နဲ့ ကိုက်ညီပြီးတော့ ဒီလုပ်ငန်းစဉ်မြန်ဆန်ဖို့ နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုလည်း လိုအပ်ပါတယ်။

Ben Koo:

ဒီအတိုင်းပဲ ဆက်လက်ပြောင်းလဲနေမှာဖြစ်ပြီးတော့ လမ်းကြောင်းမှန်နေတဲ့ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုတွေကိုလည်း မြင်နေရမှာဖြစ်တယ်။ မျှော်လင့်ထားတာ တာထက် နှေးကွေးတယ်လို့ တချို့က ပြောကြတယ်။ ဒါဟာ မှန်တော့လည်း မှန်ပေမယ့် ဒီအပြောင်းအလဲတွေက အချိန်ကြာတတ်ပါတယ်။ ဒါဟာ ဖြေရှင်းဖို့လိုအပ်ပြီး အချိန်အကြာကြီးတည်ရှိနေခဲ့တဲ့ ပြဿနာတစ်ရပ်ဖြစ်ပြီးတော့ ဆယ်စုနှစ်တော်တော်ကြာကြာ ဘဏ်လုပ်ငန်းကဏ္ဍမှာ ပြောင်းလဲမှု သိပ်မတွေ့ခဲ့ဘူးဆိုတော့ ဒါဟာ မြန်မာနိုင်ငံက ဘဏ်တော်တော်များများအတွက်တော့ မြန်ဆန်တဲ့ပြောင်းလဲမှုကာလလို့ ဆိုရမှာပဲ။

Ben Koo:

ဒီတော့ ရှေ့ကို မျှော်ကြည့်လိုက်မယ်ဆို နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုတွေ၊ ပိုမိုကောင်းမွန်တဲ့ ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေထိန်းချုပ်ခြင်း၊ ပိုမိုကောင်းမွန်တဲ့ မတည်ငွေရင်းဆိုင်ရာမူဝါဒတွေနဲ့ ပိုမိုကောင်းမွန်တဲ့ ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေထိန်းချုပ်ရေးမူဝါဒတွေကို ကြိုတင်တွေ့မြင်လာကြပါလိမ့်မယ်။ ဘဏ္ဍာရေးရင်းတမ်းတွေကို ဂရုစိုက်တာနဲ့ ပတ်သက်ပြီးပြောရရင် ဒါဟာ မြန်မာနိုင်ငံကို ခြေကုပ်ရအောင် လုပ်ပေးလိုက်တယ်လို့ပဲ ထင်ပါတယ်။ အပ်ငွေထိန်းသိမ်းမှုကလည်း ပိုမိုကောင်းမွန်လာပါတယ်။ ဒါနဲ့ တိုက်တိုက်ဆိုင်ဆိုင်ပဲ ချေးငွေနှုန်းထားနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ စည်းမျဉ်းဥပဒေကလည်း ရှိပါသေးတယ်။ အပ်ငွေနှုန်းထားက ပိုမြင့်ပြီး မာဂျင်တွေက ကန့်သတ်ထားပြီးသားဖြစ်လို့ ဒါဟာ ဘဏ်တွေအတွက် စိန်ခေါ်မှုတစ်ရပ်ဖြစ်နေပါလိမ့်မယ်။ ပြီးတော့ ဆုံးရှုံးမှုအခြေပြုတန်ဖိုးသတ်မှတ်ခြင်းကို ထိထိရောက်ရောက် ပြုလုပ်နိုင်ခြင်းကလည်း နောက်ထပ်ခြေလှမ်းတစ်ခုဖြစ်ပြီးတော့

ဘဏ်တွေအတွက် အရေးကြီးလာပါလိမ့်မယ်။ ဆုံးရှုံးမှုအခြေပြုတန်ဖိုးသတ်မှတ်ခြင်းကို ထိထိရောက်ရောက်ပြုလုပ်တယ်ဆိုတာကလည်း အဲဒီဆုံးရှုံးနိုင်ခြေတွေကို သိတာဖြစ်ပြီး ဒီအတွက်ကြောင့်ပဲ ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေထိန်းချုပ်မှု (Risk Management) ကို အဓိကအာရုံထားခြင်းက ပထမဦးစားပေးဖြစ်ဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။

Mark Livingston:

ဟုတ်ပြီ၊ စိတ်ဝင်စားစရာဘဲ။ ဒီကဏ္ဍက အပြောင်းအလဲဖြစ်နေတာ တစ်ခုတည်းတင်မဟုတ်ဘဲ လူအများ မျက်စိကျလာတဲ့ သိသာတဲ့ ကဏ္ဍလည်းဖြစ်ပါတယ်။ ဒီတော့ မကြာခင်က ပေါ်ပေါက်ခဲ့တဲ့ အပြောင်းအလဲတွေထဲက အဓိကဆွေးနွေးသင့်တဲ့ အကြောင်းအရာကို ဆက်ပြောရမယ်ဆိုရင် မကြာခင်ကပဲ စည်းမျဉ်းဥပဒေဖြေလျှော့မှုတွေ လုပ်ပြီးတဲ့နောက်ပိုင်းမှာ နိုင်ငံခြားဘဏ်တွေက မြန်မာနိုင်ငံမှာရှိတဲ့ ဘဏ်တွေနဲ့ အနည်းဆုံးအကျိုးအမြတ်ခံစားခွင့် ၃၅% အကြောင်းကို ဆွေးနွေးနေကြပြီလို့ နားလည်ထားပါတယ်။ ဒီလိုဆွေးနွေးနေပြီဖြစ်ကြောင်းကို ထောက်ခံတဲ့အနေနဲ့ တချို့သတင်းစာဆောင်းပါးတွေမှာ မကြာခင်ကပဲ နာမည်အချို့ကို ထုတ်ပြန်ကြေညာပြီးဖြစ်ပါတယ်။ ရေတိုဖြစ်တဲ့ ဒီလိုလုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုအမျိုးအစားတွေနဲ့ ပတ်သက်ပြီး အမှန်တကယ် ဘယ်လိုဖြစ်လာနိုင်သလဲလို့ ထင်ပါသလဲ။

Ben Koo:

သတင်းထုတ်ပြန်ချက်အရဆိုရင် ဒါတွေက ကောင်းကောင်းအမြစ်တွယ်နေပြီးတော့ ဒီလုပ်ငန်းစဉ်တွေကလည်း ဆက်လက်ဖွံ့ဖြိုးနေပါတယ်။ စည်းမျဉ်းဥပဒေရှုထောင့်က ကြည့်မယ်ဆိုရင်တော့ အခုဆို ဥပဒေစည်းမျဉ်းတွေက ကော်ပိုရိတ်ဥပဒေတွေနဲ့ အညီဖြစ်လာနေပြီးတော့ ဒါဟာ အရေးပါတဲ့ ခြေလှမ်းဖြစ်ပါတယ်။ ဝင်လာမယ့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုတွေအတွက် ခွင့်ပြုမှုတွေ လိုနေသေးပြီးတော့ ဒါဟာ ဖော်ဆောင်ဖို့ လိုအပ်တဲ့ လုပ်ငန်းစဉ်ရဲ့ နောက်ထပ်အဆင့်တစ်ဆင့်လည်းဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကတော့ ဥပဒေစည်းမျဉ်းဆိုင်ရာ ခွင့်ပြုမိန့်နဲ့ ပတ်သက်တဲ့ ရှုထောင့်ပေါ့။

Ben Koo:

လူတွေ သဘောတူညီရမည့် ပိုမိုကြီးမားတဲ့ ပြဿနာရပ်တွေကတော့ နံပါတ်တစ် တန်ဖိုးဖြတ်ခြင်းနဲ့ နံပါတ်နှစ် နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူတွေ ပါဝင်ပတ်သက်မှုတို့ပဲဖြစ်ပါတယ်။ ဒီတော့ ဥပမာတွေကို ကြည့်လိုက်မယ်ဆိုရင် တန်ဖိုးဖြတ်ခြင်းက တစ်ကမ္ဘာလုံးမှာ အချေအတင်ငြင်းခုံနေကြတဲ့ ကိစ္စရပ်ဖြစ်ပြီးတော့ မြန်မာနိုင်ငံမှာရှိတဲ့ ကုမ္ပဏီတော်တော်များများက သူတို့အမြင်မှာတော့ သူတို့ကုမ္ပဏီက နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူတွေ ပေးချင်ကြတဲ့ တန်ဖိုးထက် ပိုမြင့်တယ်လို့ ယူဆထားကြတယ်။ ဒါဟာ သမိုင်းဝင် မှတ်တမ်းတင်ထားတဲ့ ချေးငွေအရည်အသွေးနဲ့ အဓိကပတ်သက်နေပါတယ်။ နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူတွေက မယုံကြည်ဖို့နဲ့ စိုးရိမ်ဖို့ ခိုင်လုံတဲ့

အကြောင်းပြချက်တွေရှိနေပြီးတော့ ချေးငွေအရည်အသွေးနဲ့ ပတ်သက်လို့ မယုတ်မလွန်အနေအထားမှာ ရှိအောင် တန်ဖိုးဖြတ်ရာမှာ လျော့ချမှုပြုလုပ်ကြပါလိမ့်မယ်။ ဒီတော့ ဒါဟာ စီးပွားရေးဆိုင်ရာ အချေအတင်ဆွေးနွေးရမယ့် ပထမဆုံးအချက်ပဲ ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။

Ben Koo:

စီးပွားရေးဆိုင်ရာ အချေအတင်ဆွေးနွေးရမယ့် ဒုတိယအချက်ကတော့ နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူတွေ ပါဝင်လာခြင်းပဲဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။ ဒေသတွင်းနဲ့ နိုင်ငံတကာက ဥပမာတွေကို ကြည့်မယ်ဆိုရင် နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူတွေက ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေထိန်းချုပ်မှု ဒါမှမဟုတ် လုပ်ငန်းလည်ပတ်မှုဆိုင်ရာ ဒါမှမဟုတ် ကုန်ကျစရိတ်ထိန်းချုပ်မှုကိစ္စရပ်တွေအပေါ် ပြောဆိုခွင့်နည်းနည်းပဲရမယ်ဆိုရင် ဒါဟာ ဖက်စပ်လုပ်ကိုင်တဲ့လုပ်ငန်းကို တော်တော်အခက်အခဲဖြစ်စေပါလိမ့်မယ်။ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ခြင်းနဲ့ ရုံးတွင်လုပ်ငန်းစဉ်အဆင့်မြှင့်တင်ခြင်းတို့ကို နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူတွေက လက်ခံတဲ့ အတိုင်းအတာပေါ် မူတည်ပြီးတော့ ဒါဟာ အောင်မြင်တဲ့ အကျိုးတူပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုလုပ်ငန်းဖြစ်လာနိုင်ပါတယ်။ အကယ်၍ ယဉ်ကျေးမှု၊ လုပ်ငန်းစဉ်တွေနဲ့ ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေထိန်းချုပ်မှုဆိုင်ရာ အပြောင်းအလဲ မပြုလုပ်ပဲ နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူတွေရဲ့ ငွေကို လိုချင်ရုံသက်သက်ဆိုရင်တော့ ဒီအကျိုးတူပူးပေါင်းတဲ့လုပ်ငန်းဟာ ရေရှည်တည်မြဲဖို့ ခက်ခဲပါလိမ့်မယ်။

Ben Koo:

အလုံးစုံခြုံငုံကြည့်မယ်ဆိုရင်တော့ ကျွန်တော်တို့ဟာ တိုးတက်မှုမှု လမ်းကြောင်းပေါ်ကို ရောက်နေပြီလို့ပဲ ပြောလိုရပါတယ်။ တန်ဖိုးဖြတ်တဲ့အခါမှာ နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူတွေ ပေ ပေးချင်တဲ့ပမာဏနဲ့ ပြည်တွင်းလုပ်ငန်းရှင်တွေက မျှော်လင့်ထားတဲ့ ပမာဏအကြားမှာ ကြီးမားတဲ့ ကွာဟမှုကတော့ ရှိနေဦးမှာပါ။ ပြီးတော့ သူတို့အနေနဲ့လည်း လုပ်ငန်းလည်ပတ်မှုဆိုင်ရာ ထိန်းချုပ်မှုနဲ့ ပတ်သက်ပြီးတော့လည်း သဘောတူညီမှုရဖို့လည်း လိုအပ်ပါသေးတယ်။

Mark Livingston:

ဟုတ်ပါတယ်။ ဒါဟာ စိတ်ဝင်စားစရာပါ။ ဒါကို မကြာခင်ပဲ တွေ့မြင်နေမှာဖြစ်တယ်။ စည်းမျဉ်းဥပဒေဆိုင်ရာ ပြဿနာရပ်တွေအပေါ် အများစုက အာရုံစိုက်နေတဲ့အချိန်မှာ စီးပွားရေးပြဿနာရပ်တွေကသာ အလုပ်ကိစ္စဖြစ်မြောက်ဖို့အတွက် အရေးအကြီးဆုံးအရာအနေနဲ့သာ အဆုံးသတ်ပါလိမ့်မယ်။ ဒီတော့ ခင်ဗျားပြောခဲ့တဲ့အတိုင်းပဲ ဒီကဏ္ဍအတွက် နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူတွေနဲ့ ပြည်တွင်းဘက်တွေအကြား ညှိနှိုင်းသဘောတူညီမှုတွေ ရရှိပြီးတော့ များမကြာမီကာလအတွင်းမှာ အခွင့်အလမ်းတွေ ပေါ်ထွက်လာစေဖို့ပဲ မျှော်လင့်ရတော့မှာပါ။

Ben Koo: ဟုတ်ပါတယ်။

Mark Livingston: အခုဆို အစီအစဉ်မှာ ပါဝင်တဲ့အတွက် ကျေးဇူးတင်ပါတယ်။ နောင်လည်း Livingstons Legal ဗွီဒီယိုတင်ဆက်မှုမှာ ဆက်လက်ဆုံဆည်းကြပါဦးမယ်။

Ben Koo: အခုလိုပါဝင်ခွင့်ရတဲ့အတွက် ကျေးဇူးတင်ပါတယ်။